

تأثیر مدیریت پایدار شرکتی بر تأخیر گزارش حسابداری: نقش تعدیلی کیفیت سود و اندازه موسسه حسابداری

کاوه پرنندین^۱

گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

یاسر شیرزادی

گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

پروانه مطیع

گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

مرضیه چراغی

گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجن، ایران

(تاریخ دریافت: ۳ خرداد ۱۴۰۳؛ تاریخ پذیرش: ۳ دی ۱۴۰۳)

در حوزه حسابداری باید تلاش شود تا در حد ممکن تأخیر گزارش حسابرس کاهش یابد. بنابراین هدف این پژوهش بررسی تأثیر مدیریت پایدار بر تأخیر گزارش حسابرس با تأکید بر نقش تعدیلگر اندازه حسابرس و کیفیت سود است. در این راستا طی دوره زمانی ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۱ تعداد ۱۰۴ شرکت پذیرفته شده در بورس تهران انتخاب گردید. فرضیه‌های پژوهش با استفاده از داده‌های ترکیبی و با روش آماری رگرسیون چند گانه و به روش حداقل مربعات تعمیم یافته مورد بررسی قرار گرفته‌اند. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار استاتا استفاده شد. یافته‌های پژوهش بیانگر تأثیر منفی و معنادار مدیریت پایدار بر تأخیر گزارش حسابرس است. همچنین نتایج نشان داد که اندازه حسابرس تأثیری بر ارتباط بین مدیریت پایدار و تأخیر گزارش حسابرس ندارد در حالی که کیفیت سود بر ارتباط بین مدیریت پایدار و تأخیر گزارش حسابرس تأثیر منفی و معناداری دارد. بنابراین مدیریت پایدار شرکتی می‌تواند به‌عنوان عاملی که خطر حسابرسی را از دیدگاه حسابرس خارجی کم کند، درک و تأخیر در گزارش حسابرسی را به دلیل صرف زمان کمتر برای حسابرسی، کاهش دهد. همچنین با توجه به نقش تعدیلی کیفیت سود، این متغیر را می‌توان به‌عنوان متغیری مهمی در ارتباط مدیریت پایدار شرکتی و تأخیر گزارش حسابرس قلمداد کرد. **واژه‌های کلیدی:** تأخیر در گزارش حسابرس، مدیریت پایدار شرکت، اندازه حسابرس، کیفیت سود.

¹ kparandin@pnu.ac.ir

مقدمه

بر اساس استانداردهای حسابداری و قوانین حاکم بر کشورها، شرکت‌ها موظف هستند نتایج عملکرد خود در یک دوره مالی مشخص را در قالب گزارشگری مالی پس از رسیدگی توسط حسابرس منتشر نمایند. اشتون و همکاران (۱۹۸۷) بیان کردند که تاخیر در گزارش حسابداری تحت تأثیر عواملی مانند پیچیدگی کسب‌وکار، اندازه شرکت، وضعیت فهرست‌شدن، سودآوری و عوامل ریسک قرار دارد [۲۰]. یک جریان پژوهشی دیگر [۳۵، ۴۳، ۴۸] به ویژگی‌های حسابرسان خارجی همچون اندازه، ساختار موسسات حسابداری، ارائه خدمات غیرحسابداری، مدت زمان تصدی حسابرسان، تکنیک‌های حسابداری، تعویض شرکای حسابداری و تغییر حسابرسان به عنوان عوامل تأثیرگذار بر تاخیر حسابداری اشاره کرده‌اند. کینی و همکاران (۲۰۲۲) استدلال می‌کنند که تاخیر در گزارش حسابداری تابعی از رویکرد حسابداری است که توسط حسابرسان بکارگرفته می‌شود [۴۲]. پژوهش‌های دیگری نشان دادند که عواملی مانند حاکمیت شرکتی شامل ساختار مالکیت [۳۲، ۳۴، ۶۱] و کنترل داخلی [۳۲، ۵۲] در تاخیر گزارش حسابداری تعیین‌کننده هستند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که عوامل متعددی می‌توانند بر تاخیر در گزارش‌های حسابداری تأثیر بگذارند و درک این عوامل می‌تواند به بهبود فرآیندهای حسابداری و کاهش تاخیر در گزارش‌ها کمک کند.

از طرفی مدیریت پایدار شرکتی را می‌توان به‌عنوان فعالیت‌هایی تعریف کرد که در آن یک شرکت برای توسعه پایدار در تمام زمینه‌های زیست محیطی، اجتماعی و راهبردی شرکتی تلاش می‌کند و در عین حال خطرات مرتبط با مدیریت را به حداقل می‌رساند تا ارزش سهامداران و شرکت را افزایش دهد [۴۷]. نتایج پژوهش‌های پیشین بیانگر این است که سطح مدیریت پایدار شرکتی بسته به ویژگی‌های شرکت متفاوت است. به عنوان مثال کیم (۲۰۰۹)؛ جانگ (۲۰۱۲) و هارچوتو و جو (۲۰۱۱) نشان دادند که در شرکت‌هایی با منابع مالی و قابلیت‌های مناسب و شرکت‌هایی با ساختارهای حاکمیتی خوب هرچه مدیریت پایدار شرکتی به‌طور فعال‌تری انجام شود، ارزش شرکتی بالاتر خواهد بود [۳۳، ۳۸، ۳۹]. همچنین چوی و مون (۲۰۱۳) استدلال کردند که در شرکت‌هایی که مدیریت پایدار شرکتی را انجام می‌دهند، مدیریت سود کمتر و پایداری سود بالاتری دارند [۲۷]. در این صورت انتظار می‌رود این شرکت‌ها اطلاعات مالی شفاف‌تر و قابل‌اعتمادتری را به بازار سرمایه ارائه دهند. با این حال، برخی پژوهشگران همچون بارنا و روبین (۲۰۱۰)؛ کوک و کانگ (۲۰۱۱) و شین و همکاران (۲۰۱۱) استدلال می‌کنند که اگر یک مدیر، مدیریت پایدار شرکتی را بالاتر از سطح مناسب، برای اعتبار یا منافع شخصی انجام دهد، حتی اگر سطح مدیریت پایدار شرکتی بالاتر باشد، ارزش شرکتی افزایش نمی‌یابد [۲۲، ۴۴، ۵۸]. فرجی و همکاران (۱۳۹۹) اظهار می‌کنند که مسئولیت‌پذیری اجتماعی ارزش شرکت را افزایش می‌دهد در حالی که مدیریت سود اثر تعدیلی بر آن را ندارد [۱۴]. از طرفی رابینسون (۲۰۰۸) و استارکس (۲۰۰۹) استدلال می‌کنند که سرمایه‌گذاران خطرناشی از تضاد منافع با ذینفعان برای شرکت‌هایی که فعالیت‌های مدیریت پایدار بهتری دارند، را در سطح پایین ارزیابی و در مقابل آنها، شرکت‌هایی را که نتوانند مدیریت پایدار شرکتی خود را انجام دهند، به‌عنوان شرکت‌های پرخطر در نظر می‌گیرند [۵۶، ۶۰]. دالیوال و همکاران

(۲۰۱۱) و چو و همکاران (۲۰۱۲) بیان می‌کنند در شرکت‌هایی که مدیریت پایدار را به‌طور فعال پیاده‌سازی می‌کنند، عدم تقارن اطلاعاتی کاهش می‌یابد [۲۶، ۲۹]. شرکت‌هایی که فعالیت‌های مدیریت پایدار را انجام می‌دهند، به‌طور داوطلبانه اطلاعات زیادی را افشا می‌کنند تا تصویر مثبتی را به نمایش بگذارند و عدم تقارن اطلاعاتی از طریق افشای اطلاعات کاهش می‌یابد [۴۹]. نظریه‌های مباشرت و ذینفعان استدلال می‌کنند که مدیریت پایدار شرکتی، مدیریت سود را کاهش می‌دهند [۳۰]. بنابراین مدیریت پایدار شرکت، ابزاری برای حل عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت‌ها و سهامداران است و هر چه مدیریت پایدار شرکت فعال‌تر باشد، کیفیت اطلاعات سود بهتر است [۲۵]. همچنین تاخیر در گزارش‌های حسابرسی، کیفیت اطلاعات مالی را با عدم ارائه اطلاعات به‌موقع به ذینفعان تحت تأثیر قرار می‌دهد. در همین زمینه بلانکلی و همکاران (۲۰۱۴) استدلال می‌کنند که تاخیر در گزارش‌های مالی که به‌موقع منتشر نمی‌شوند، می‌تواند تأثیر منفی بر ارزش شرکت داشته باشد [۲۳].

از نظر جوئن و چانگ (۲۰۱۷) هر چه شفافیت سود شرکت‌های بیشتر باشد، تاخیر گزارش حسابرسی کمتر است [۳۶]. مطالعات قبلی مرتبط با تأخیر گزارش حسابرسی [۵۳، ۵۷] نشان می‌دهند که هر چه کیفیت سود حسابداری پایین‌تر باشد، حسابرسان بیشتر میهم بودن اطلاعات حسابداری ارائه شده توسط شرکت را تشخیص داده و دامنه روش تأیید را گسترش می‌دهند. در این راستا، هر چه فعالیت‌های مدیریت پایدار شرکت بیشتر باشد، کیفیت سود حسابداری بهتر می‌شود و می‌تواند به عنوان انگیزه‌ای برای ارائه اطلاعات مالی شفاف و قابل اعتماد به بازار عمل کند. در این مورد، حسابرسان می‌توانند با ارزیابی شفافیت اطلاعات حسابداری شرکت‌هایی که در مدیریت پایدار شرکت فعال هستند در فرآیند اجرای روش راستی-آزمایی، ریسک حسابرسی را کم تعیین کنند [۴۶]. بنابراین هدف این پژوهش درک و بررسی این موضوع است که مدیریت پایدار شرکتی چه ارتباطی با تاخیر گزارش حسابرسان دارد و اندازه حسابرسان و کیفیت سود چگونه بر این ارتباط تأثیر می‌گذارد. در ادامه مقاله به مبانی نظری پشتوانه فرضیه‌ها، روش‌شناسی پژوهش، یافته‌های پژوهش و بحث و نتیجه‌گیری پرداخته می‌شود.

مبانی نظری پشتوانه فرضیه‌ها

تأثیر مدیریت پایدار شرکتی بر تاخیر در گزارش حسابرسی

مدیریت پایدار شرکت، مفهومی است که به ارزش‌های بلندمدت یک شرکت پرداخته و در عین حال مسائل زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی را در بر می‌گیرد که بر مدیریت کسب‌وکار به عنوان یک کل تأثیر می‌گذارد. این به این معنی است که شرکت‌ها تنها در صورتی می‌توانند به رشد سالم بلندمدت دست یابند، که در تلاش برای ایجاد و حفظ یک اکوسیستم شرکتی سالم به جای حداکثر کردن سود کوتاه‌بینانه باشند [۵۰]. تحت تئوری‌های مباشرت و ذینفعان، مدیریت سود با انجام فعالانه فعالیت‌های مدیریت پایدار کاهش می‌یابد [۳۰]. مدیریت پایدار شرکت، ابزاری برای حل عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت‌ها و سهامداران است و هر چه مدیریت پایدار شرکت فعال‌تر باشد، کیفیت اطلاعات سود بهتر است [۲۵]. اطلاعات افشا شده در مورد مدیریت پایدار شرکت می‌تواند ریسک حسابرسی را با کاهش عدم

تقارن اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران و شرکت‌ها کاهش دهد. هنگامی که ریسک حسابرسی کاهش، زمان حسابرسی را می‌توان کوتاه و تاخیر زمانی گزارش حسابرسی را کاهش داد [۵۳].

از طرف دیگر، از دیدگاه نظریه ذینفعان، شرکت‌ها باید به نیازها و انتظارات تمامی ذینفعان خود توجه کنند. با توجه به اینکه مدیریت پایدار به معنای توجه به این نیازها و ایجاد شفافیت در عملکرد شرکت است. بنابراین شرکت‌هایی که مدیریت پایدار را در اولویت قرار می‌دهند، معمولاً تمایل دارند که شفافیت بیشتری در گزارشگری مالی داشته باشند. این شفافیت می‌تواند منجر به کاهش تأخیر در گزارش حسابرسی شود، زیرا اطلاعات به‌راحتی در دسترس حسابرسان قرار می‌گیرد و نیاز به بررسی‌های اضافی توسط آنها کاهش خواهد یافت. دیدگاه دیگر این است که مدیریت پایدار شرکتی به شناسایی و مدیریت ریسک‌های مختلف کمک می‌کند. این رویکرد می‌تواند به بهبود فرآیندهای داخلی شرکت منجر و کیفیت اطلاعات مالی را افزایش دهد که این به نوبه خود می‌تواند تأخیر در گزارش حسابرسی را کاهش دهد. از طرف دیگر حسابرسان ممکن است به شرکت‌هایی که به مدیریت پایدار توجه دارند، اعتماد بیشتری داشته باشند؛ زیرا این شرکت‌ها معمولاً سیستم‌های بهتری برای جمع‌آوری و گزارش اطلاعات مالی دارند که این امر می‌تواند سبب شود که حسابرسان با اطلاعات دقیق‌تر، شفاف‌تر و با کیفیت بالا مواجه شوند. بنابراین فرضیه اول پژوهش به صورت زیر بیان می‌شود:

فرضیه اول: مدیریت پایدار شرکت تاثیر منفی و معناداری بر تاخیر گزارش حسابرس دارد.

نقش اندازه موسسه حسابرسی در ارتباط بین مدیریت پایدار شرکتی و تاخیر در گزارش

حسابرسی

مدیرانی که حسابرسان با کیفیت بالا را منصوب می‌کنند، به‌طور نسبی تمایل کمتری به مدیریت سود خواهند داشت، زیرا با افزایش مدیریت پایدار شرکتی، فشار برای حفظ شفافیت و پاسخگویی بیشتر می‌شود. از طرف دیگر پژوهش‌های قبلی [۲۸، ۳۱] نشان داده اند موسسات حسابرسی بزرگ، حسابرسی‌های با کیفیت بالاتری انجام می‌دهند؛ زیرا نسبت به تهدیدات از سوی شرکت‌های که آنها را حسابرسی کرده اند، نسبتاً آزادتر هستند. علاوه بر این، هزینه آسیب به شهرت برای موسسات حسابرسی بزرگ بالاست و آنها با خطر بالای دعاوی حقوقی مواجه هستند بنابراین تلاش می‌نمایند خود را در برابر دعاوی حقوقی بیمه نمایند [۵۵]. هنگامی که حسابرسان موسسات حسابرسی بزرگ یک شرکت با پتانسیل ورشکستگی را حسابرسی می‌کنند، احتمالاً به دلیل مدیریت خطر بالای دعاوی حقوقی و کاهش آسیب ناشی از آسیب به شهرت، به صورت محافظه‌کارانه‌تر حسابرسی می‌کنند. [۴۰].

اوه و جوئن (۲۰۲۳) با نگاهی به تأثیرات مدیریت پایدار شرکتی و تأخیر در گزارش حسابرسی بر اساس تعداد حسابرسان، استدلال کردند تنها زمانی که حسابرس از موسسات حسابرسی بزرگ بود، روند منفی معناداری مشاهده شد [۵۳]. جاگوی و تسوی (۱۹۹۹) و بزرگ اصل و همکاران (۱۳۹۷) رابطه مستقیم و معناداری بین تأخیر در گزارش حسابرسی و اندازه حسابرس را مستند ساختند [۳۵ و ۵]. در حالی که دهبان و آراد (۱۳۹۶) و مولایی و کردستانی (۱۴۰۰) بین اندازه مؤسسه حسابرسی و تأخیر در گزارش حسابرسی رابطه منفی و معناداری را نشان دادند [۱۰ و ۱۸]. بنابراین رابطه بین مدیریت پایدار شرکتی و

تأخیر در گزارش حسابرسی با توجه به اندازه موسسه حسابرسی ممکن است به صورت متفاوتی ظاهر شود. به نظر می‌رسد در شرکت‌هایی که به طور فعال به مدیریت پایدار شرکتی می‌پردازند، برای کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و ارتباط بهتر با ذینفعان، موسسات حسابرسی بزرگ را انتخاب کنند. بنابراین فرضیه دوم بیان می‌کند که:

فرضیه دوم: اندازه حسابرس تأثیر منفی مدیریت پایدار شرکت بر تاخیر گزارش حسابرس را تشدید می‌نماید.

نقش کیفیت سود در ارتباط بین مدیریت پایدار شرکتی و تاخیر در گزارش حسابرسی

آستانا (۲۰۱۴) نشان داد که تاخیر غیر عادی گزارش حسابرسی، رابطه معکوس با کیفیت سود داشته و نوسانات سود و تاخیر در گزارش حسابرسی ارتباطی به هم ندارند [۱۹]. نتایج پژوهش ابوالوفایی و خیراللهی (۱۳۹۴) بیانگر این است که بین کیفیت اقلام تعهدی و تأخیر عادی در گزارش حسابرسی رابطه مثبت و معناداری و بین پایداری سود با تأخیر عادی در گزارش حسابرسی رابطه منفی و معناداری وجود دارد [۱]. اوه و جئون (۲۰۲۳) اظهار می‌دارند که برخی مطالعات قبلی مرتبط با تاخیر در گزارش حسابرسی نشان داده‌اند که هرچه کیفیت سود حسابداری پایین‌تر باشد، حسابرس بیشتر به عدم شفافیت اطلاعات حسابداری ارائه شده توسط شرکت پی برده و دامنه فرایند تأیید را گسترش می‌دهد [۵۳]. در این راستا، هرچه فعالیت‌های مدیریت پایدار شرکتی بیشتر باشد، کیفیت سود حسابداری بهتر خواهد بود و می‌تواند به‌عنوان یک انگیزه برای ارائه اطلاعات مالی شفاف و قابل اعتماد به بازار عمل کند. در این صورت، حسابرس می‌تواند با ارزیابی شفافیت اطلاعات حسابداری شرکت‌های فعال در مدیریت پایدار شرکتی، در فرآیند اجرای روش تأیید، ریسک حسابرسی را در سطح پایین تعیین کند. [۴۶] بر این اساس، انتظار می‌رود که تاخیر گزارش حسابرسی کاهش یابد. از نظر کیم و همکاران (۲۰۱۲) شرکت‌هایی که مدیریت پایدار را انجام می‌دهند، مدیریت سود کمتر و تداوم سود بالاتری دارند. در نتیجه که انتظار می‌رود اطلاعات مالی شفاف‌تر و قابل اعتمادتری را به بازار سرمایه ارائه کنند [۴۱]. مون (۲۰۰۷) با تحلیل معرفی مدیریت اخلاقی به عنوان نماینده‌ای برای مدیریت پایدار نشان داد که هرچه شرکت‌ها بیشتر به اجرای شیوه‌های مدیریت اخلاقی بپردازند، سطح انتخاب‌های حسابداری اختیاری مدیران کمتر و سطح اقلام تعهدی اختیاری پس از معرفی مدیریت اخلاقی نسبت به قبل از آن کاهش می‌یابد [۵۱]. جی (۲۰۱۹) کیفیت سودهای حسابداری شرکت‌های مدیریت پایدار را از نظر محافظه‌کاری حسابداری و تفاوت‌های بین سود حسابداری و مالیاتی تأیید و نشان داد که سطح محافظه‌کاری حسابداری در شرکت‌های مدیریت پایدار بیشتر از شرکت‌های غیر پایدار است. تفاوت بین سود حسابداری و سود مشمول مالیات برای شرکت‌های مدیریت پایدار کمتر از شرکت‌های غیر پایدار است [۳۷]. اوه و جئون (۲۰۲۳) نشان دادند که تاخیر در گزارش حسابرسی تنها در شرکت‌های با کیفیت سود بالا، روند منفی معناداری را نشان می‌دهد، در این حالت تاخیر در گزارش حسابرسی کاهش یافته؛ زیرا در شرکت‌های با کیفیت سود بالا، خطر اطلاعاتی و خطر حسابرسی کمتر است [۵۳]. بنابراین فرضیه سوم را بصورت زیر مطرح می‌شود:

فرضیه سوم: کیفیت سود تاثیر منفی مدیریت پایدار شرکت بر تاخیر گزارش حسابرسی را تشدید می‌نماید.

پیشینه پژوهش

اوه و جئون (۲۰۲۳)، با بررسی اینکه مدیریت پایدار شرکت چه تاثیری بر تاخیر گزارش حسابرسی دارد، نشان دادند که مدیریت پایدار شرکت تاثیر منفی و معناداری بر تاخیر گزارش حسابرسی داشته و در شرکت‌هایی که از موسسات حسابرسی بزرگ برای حسابرسی بهره‌گیری نموده‌اند، تاثیر مدیریت پایدار شرکت بر تاخیر گزارش حسابرسی بصورت معناداری افزایش یافته است. همچنین کیفیت سود باعث گردیده تا مدیریت پایدار شرکت تاثیر منفی بیشتری بر تاخیر گزارش حسابرسی داشته باشد [۵۳]. لامپرتی و همکاران^۱ (۲۰۲۳) در بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر بهنگام بودن اطلاعات مالی حسابرسی شده، نشان دادند که ارتباط مثبت و معناداری بین فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی و تأخیر گزارش حسابرسی است. همچنین نشان دادند که به جز راهبری، همه مؤلفه‌های دیگر مانند محیط زیست، تغییرات آب و هوا، حقوق بشر، روابط کارکنان و بشردوستی ارتباط مثبت و معناداری با تاخیر گزارش حسابرسی دارند [۴۵]. اولوگان و دادنداگو^۲ (۲۰۲۳) افشای سیاست پایدار، پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی و تاخیر گزارش حسابرسی را بررسی و دریافتند که پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی از نظر آماری معنادار نبوده در حالی که متغیرهای سیاست زیست محیطی و افشای جامعه محلی با تاخیر در گزارش حسابرسی در دوره قبل از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از نظر آماری معنادار بودند [۵۴]. آستانا آپیا^۳ (۲۰۲۰)، به بررسی اینکه آیا شدت شهرت منفی محیطی، اجتماعی و حاکمیتی مشتری بر تلاش حسابرسی و کیفیت حسابرسی تاثیر می‌گذارد؟ نشان دادند که حسابرسان با اعمال تلاش حسابرسی بالاتر، ریسک تعهد بالاتری را که توسط شهرت زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی مخدوش منتقل می‌شود، مدیریت می‌کنند [۲۱]. شوفیاه و همکاران^۴ (۲۰۲۰)، با بررسی تأخیر گزارش حسابرسی و عوامل تعیین کننده آن نشان دادند که سودآوری و اندازه شرکت تأثیر منفی معناداری بر تأخیر گزارش حسابرسی دارد؛ اما بدهی و شهرت شرکت حسابداری تأثیری بر آن ندارد [۵۹]. عبرتی و همکاران (۱۴۰۲) با ارائه الگویی از اثر معیارهای گزارش حسابرسی و ویژگی‌های شرکتی بر تاخیر در گزارش حسابرسی با توجه به معادلات ساختاری نشان دادند که معیارهای گزارش حسابرسی و همچنین ویژگی‌های شرکتی بر تاخیر در گزارش حسابرسی تاثیر معناداری دارد [۱۳]. یافته‌های پژوهش سام دلیری و همکاران (۱۴۰۲) در مورد تبیین مؤلفه‌های پیش‌برنده و بازدارنده اجتماعی شرکت‌ها جهت ارتقاء کیفیت صورت‌های مالی بیانگر این است که بُعد ویژگی‌های فردی، بُعد اجتماعی و حاکمیت شرکتی و بُعد شرایط بیرونی و مؤلفه‌های پیش‌برنده و مؤلفه‌های بازدارنده آنها بر ارتقا کیفیت صورت‌های مالی تأثیرگذار هستند [۱۱]. حکمت و همکاران (۱۴۰۱) در بررسی رابطه افشای مسئولیت اجتماعی بر عملیات حسابرسی شرکت نشان دادند که بین افشای مسئولیت اجتماعی شرکت و

¹ Lamptey et al

² Ologun et al

³ Asante-Appiah

⁴ Shofiyah et al

نوع اظهار نظر حسابرس و همچنین بین افشای مسئولیت اجتماعی شرکت و تاخیر در ارائه گزارش حسابرسی ارتباط مثبت معناداری وجود دارد [۹]. امینی و مشهورالحسینی (۱۴۰۱) به بررسی مروری جامع بر ادبیات و عوامل موثر بر تاخیر در گزارش حسابرسی و ارتباط آن با برخی مفاهیم مالی پرداختند و نشان دادند که عوامل موثر بر تاخیر در گزارش حسابرسی به طور کلی در سه دسته، عوامل مرتبط با حسابرس مستقل (شامل اندازه حسابرس، اظهار نظر مشروط حسابرس، ریسک گزارش دهی و تعداد بندهای گزارش حسابرس)، عوامل مرتبط با راهبری شرکتی و عوامل مرتبط با کمیته حسابرسی قرار می‌گیرند [۳]. مشایخ و همکاران (۱۴۰۰) با بررسی رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با کیفیت اطلاعات حسابداری و گزارش حسابرس نشان دادند که با افزایش افشای مسئولیت اجتماعی، کیفیت اطلاعات حسابداری بهبود می‌یابد و اظهار نظر حسابرس با احتمال بیشتری مقبول می‌گردد [۱۷].

در پژوهش‌های قبلی بیشتر بر عوامل موثر بر انتشار به هنگام بودن و تاخیر گزارش حسابرسی [۵، ۶ و ۱۸]؛ برخی به ویژگی‌های موسسه حسابرسی همچون اندازه موسسه حسابرسی [۱۰] تخصص موسسه حسابرسی [۴]؛ همچنین برخی نیز به رابطه متغیرهایی همچون سازوکارهای حاکمیت شرکتی [۱۲]؛ ویژگی‌های کمیته حسابرسی [۱۶]؛ حق الزحمه حسابرسی [۲]؛ ضعف کنترل داخلی [۸]؛ نوسانات سود [۷، ۲۴]؛ و کیفیت سود [۱۹] پرداخته‌اند در حالی که با توجه به اهمیت مدیریت پایدار شرکتی برای حفظ ارزش شرکت در بلندمدت و ارتباط مناسب با ذینفعان شرکت، این پژوهش با ایجاد یک بینش جدیدی در ادبیات مرتبط با تاخیر گزارش حسابرسی با پژوهش‌های قبلی متفاوت است. همچنین با توجه به ارتباط متضاد اندازه موسسه با تاخیر گزارش حسابرسی در پژوهش‌های قبلی و عدم همراستا بودن نتایج پژوهش‌های کیفیت سود و تاخیر در گزارش حسابرسی بررسی نقش تعدیلی این متغیر می‌تواند این دیدگاه تقویت کند که اندازه حسابرسی و کیفیت سود بیشتر تأثیر غیر مستقیم بر تاخیر گزارش حسابرسی دارند که در بررسی این مورد می‌تواند به غنا ادبیات پژوهش کمک کند.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نوع توصیفی-همبستگی است. پژوهش حاضر از نظر رویکرد زمانی، گذشته‌نگر؛ از نظر نوع داده‌ها، ترکیبی است. برای گردآوری اطلاعات موردنیاز در بخش مبانی نظری و پیشینه پژوهش، از روش کتابخانه‌ای استفاده شد. داده‌های مالی پژوهش نیز، از طریق پایگاه داده‌های مختلفی همچون نرم افزار ره آوردنوبین سایت کدال و بخشی دیگری از اطلاعات که برای اندازه‌گیری مدیریت پایدار استفاده می‌شد نیز به صورت دستی از گزارش‌های هیئت مدیره استخراج گردید. مرتب و طبقه‌بندی داده‌ها به وسیله نرم افزار اکسل و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار استاتا انجام شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر تمام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند که برای انتخاب نمونه پژوهش از روش حذف سیستماتیک استفاده شد. شرکت‌هایی نمونه نهایی با توجه به در نظر گرفتن این معیارها انتخاب گردیدند: (۱) از سال ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۱ به صورت مستمر در بورس اوراق بهادار تهران حضور داشته باشند. (۲) از گروه شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک‌ها و واسطه‌گری مالی

نباشند. ۳) سال مالی به انتهای اسفندماه ختم شده و تغییر سال مالی نداده باشند. ۴) اطلاعات مورد نیاز برای اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش در دسترس باشد. پس از غربالگری جامعه آماری طبق جدول (۱) که بر اساس شروط تعیین شده صورت پذیرفته است، در نهایت ۱۰۴ شرکت (۸۳۲ سال - شرکت) برای نمونه نهایی پژوهش تعیین گردیده است.

جدول ۱. شیوه تعیین نمونه پژوهش

تعداد	تعداد	شرح
	۳۹۲	شرکت های پذیرفته شده در انتهای سال ۱۴۰۱
۱۱۱		بانک‌ها، بیمه ها و سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی
۶۷		شرکت‌های که سال مالی آنها انتهای اسفند ماه نبوده است
۱۷		شرکت هایی که از سال ۱۳۹۴ به بعد در بورس پذیرفته شده اند
۹۲		عدم دسترسی کامل به اطلاعات شرکت
۱۰۴		شرکت‌های باقیمانده
۸		تعداد سال مورد بررسی (۱۳۹۴-۱۴۰۱)
۸۳۲		تعداد سال - شرکت مورد بررسی

متغیرهای پژوهش و نحوه محاسبه آنها

متغیر وابسته

ARL: تاخیر گزارش حسابرس است که برابر با لگاریتم طبیعی فاصله زمانی پایان سال مالی تا تاریخ امضاء گزارش حسابرسی توسط حسابرس [۵۳].

متغیر مستقل

CSM: مدیریت پایدار شرکتی است. در این پژوهش با الگوبرداری از مطالعه اوه و جئون (۲۰۲۳) مسئولیت اجتماعی، حاکمیت شرکتی و مدیریت زیست محیطی به عنوان معیارهای تفصیلی مدیریت پایدار انتخاب شدند. در این پژوهش از شاخص های معرفی شده توسط فخاری و همکاران (۱۳۹۶) که برای اندازه‌گیری گزارشگری زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی در محیط بازار سرمایه ایران استفاده گردید [۱۵]. شاخص های معرفی شده برای هر بعد به ترتیب عبارتند از: بُعد زیست محیطی شامل ۹ شاخص آلاینده‌گی، آلودگی و ضایعات؛ انرژی، بهره وری و آب؛ تنوع زیستی؛ تغییرات آب و هوا؛ ارزیابی ریسک محیطی؛ مسائل خدمات و زنجیره تامین؛ آموزش محیطی؛ سیستم مدیریت محیطی و شفاف سازی محیطی و بُعد اجتماعی شامل ۱۲ شاخص سلامت، امنیت و بهره وری؛ حقوق نیروی کار؛ ادراک اجتماعی ذینفعان؛ سلامت تولید؛ عدم تبعیض و شمول اجتماعی؛ مسائل اجتماعی مشتریان و زنجیره تامین؛ رعایت اصول حقوق بشر؛ توسعه اجتماعی و بشردوستی؛ سرمایه گذاری مسئولیت اجتماعی؛ حفظ نام تجاری و رفتار ضد رقابتی؛ یادگیری و آموزش اجتماعی و شفاف سازی اجتماعی در نهایت بُعد حاکمیتی شامل ۹ شاخص رعایت حقوق سهامداران؛ کمیته ها؛ مدیریت ریسک؛ جبران عملکرد؛ اخلاق و اصول رفتاری؛

شفاف سازی راهبری؛ انطباق با قوانین؛ ترکیب هیات مدیره و مدیریت ریسک سرمایه گذاری است. در صورتی که هر یک از این شاخص توسط شرکت ها افشا شده باشد عد یک و در غیر این صورت عدد صفر به آن اختصاص داده می شود. سپس برای محاسبه امتیاز کلی مدیریت پایدار هر سال - شرکت از میانگین امتیاز به دست آمده از سه بُعد استفاده گردید.

متغیرهای تعدیلی

Au.Size: اندازه حسابرس است. یک متغیر ساختگی بوده که اگر حسابرسی صورت های مالی شرکت توسط سازمان حسابرسی انجام گرفته باشد، شناسه ۱ و در غیر اینصورت شناسه صفر به متغیر اختصاص یافته است.

EQ: کیفیت سود است. در این پژوهش مشابه اوه و جئون (۲۰۲۳) از مدل کیفیت ارقام تعهدی مک نیکولز (۲۰۰۲) برای اندازه گیری کیفیت سود استفاده شده است [۵۳]. بنابراین ابتدا با بهره گیری از رابطه (۱)، رگرسیون به صورت مقطعی برای هر صنعت برآورد شد:

$$WCA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 CFO_{i,t-1} + \beta_2 CFO_{i,t} + \beta_3 CFO_{i,t+1} + \beta_4 \Delta Rev_{i,t} + \beta_5 PPE_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad \text{رابطه (۱)}$$

در رابطه (۱) WCA ارقام تعهدی سرمایه در گردش، CFO بیانگر جریان نقدی حاصل از عملیات ΔRev تغییرات سالانه درآمد و PPE اموال، ماشین آلات و تجهیزات شرکت است و تمامی متغیرها از طریق کل دارایی های سال قبل همگن شده اند. باقیمانده $(\varepsilon_{i,t})$ رابطه (۱) بیانگر خطای مدل است. برای اندازه گیری کیفیت ارقام تعهدی از باقی مانده های رابطه (۱) استفاده شد. در رابطه (۱) که WCA ارقام تعهدی سرمایه در گردش است از طریق رابطه (۲) محاسبه شده است.

$$WCA_{i,t} = \Delta CA_{i,t} - \Delta CL_{i,t} - \Delta Cash_{i,t} + \Delta Debt_{i,t} \quad \text{رابطه (۲)}$$

که در رابطه (۲)، ΔCA تغییر در دارایی های جاری؛ ΔCL تغییر در بدهی های جاری $\Delta Cash$ تغییر در وجه نقد و معادل آن و $\Delta Debt$ تغییر در بدهی های شرکت است. در رابطه (۱) که CFO که جریان نقد حاصل از عملیات است به شرح رابطه (۳) به دست آمده است.

$$CFO_{i,t} = NI_{i,t} - (\Delta CA_{i,t} - \Delta CL_{i,t} - \Delta Cash_{i,t} + \Delta Debt_{i,t} - \Delta Dep_{i,t}) \quad \text{رابطه (۳)}$$

که در آن NI درآمد خالص و Dep هزینه های استهلاک. مابقی متغیرها در رابطه (۲) تعریف شده اند.

متغیرهای کنترلی

SIZE: اندازه شرکت برابر با لگاریتم طبیعی مجموع دارایی های شرکت.

LEV: اهرم مالی است و برابر است با نسبت کل بدهی ها به کل دارایی های شرکت.

ROA: بازده دارایی ها است و برابر است با نسبت سود خالص به مجموع دارایی های شرکت.

GRW: رشد فروش است که برابر با نسبت افزایش فروش شرکت نسبت به دوره مالی قبل.

LOSS: متغیر ساختگی است که اگر شرکت در دوره مالی زیان گزارش نموده باشد، شناسه ۱ و در غیر اینصورت شناسه صفر به متغیر اختصاص یافته است.

Own: مالکیت نهادی بوده و برابر است با نسبت سهام در اختیار سهامداران نهادی به کل سهام منتشر شده توسط شرکت.

مدل های پژوهش برای آزمون فرضیه ها

در فرضیه اول به منظور آزمون تاثیر مدیریت پایدار شرکت بر تاخیر گزارش حسابرسی از مدل (۱) استفاده شده است. در صورتی که ضریب متغیر مستقل CSM منفی و سطح معناداری آماره آن کمتر از ۰/۰۵ باشد، فرضیه اول پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ رد نخواهد شد.

$$ARL_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 CSM_{i,t} + \beta_2 Size_{i,t} + \beta_3 Lev_{i,t} + \beta_4 ROA_{i,t} + \beta_5 GRW_{i,t} + \beta_6 Loss_{i,t} + \beta_7 Own_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad \text{مدل (۱)}$$

ARL: تاخیر گزارش حسابرسی، CSM: مدیریت پایدار شرکت، Size: اندازه شرکت، Lev: اهرم مالی، ROA: بازده دارایی‌ها، GRW: نسبت رشد فروش، Loss: زیان شرکت، Own: مالکیت نهادی است. برای آزمون فرضیه دوم که به بررسی نقش تعدیلی اندازه حسابرسی در تاثیر مدیریت پایدار شرکت بر تاخیر گزارش حسابرسی پرداخته از مدل (۲) استفاده شد.

$$ARL_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 CSM_{i,t} + \beta_2 Au.Size_{i,t} + \beta_3 (CSM_{i,t} * Au.Size_{i,t}) + \beta_4 Size_{i,t} + \beta_5 Lev_{i,t} + \beta_6 ROA_{i,t} + \beta_7 GRW_{i,t} + \beta_8 Loss_{i,t} + \beta_9 Own_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad \text{مدل (۲)}$$

برای آزمون فرضیه سوم که به بررسی نقش تعدیلی کیفیت سود در تاثیر مدیریت پایدار شرکت بر تاخیر گزارش حسابرسی پرداخته از مدل (۳) استفاده شد.

$$ARL_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 CSM_{i,t} + \beta_2 EQ_{i,t} + \beta_3 (CSM_{i,t} * EQ_{i,t}) + \beta_4 Size_{i,t} + \beta_5 Lev_{i,t} + \beta_6 ROA_{i,t} + \beta_7 GRW_{i,t} + \beta_8 Loss_{i,t} + \beta_9 Own_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad \text{مدل (۳)}$$

که در مدل ۲ و ۳ Au.Size اندازه حسابرسی و EQ کیفیت سود هستند، بقیه متغیرها در مدل (۱) معرفی شده اند. در آزمون فرضیه دوم و سوم پژوهش، اگر ضریب متغیر تعاملی، منفی و سطح معناداری آماره آن کمتر از ۰/۰۵ باشد، فرضیه‌های دوم و سوم رد نخواهند شد.

یافته های پژوهش

آمار توصیفی

جدول (۲) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش را گزارش می کند.

جدول ۲. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	نماد	میانگین	میانه	انحراف معیار	کمترین	بیشترین
تاخیر گزارش	ARL	۴/۶۱۰	۴/۶۹۱	۰/۲۳۱	۴/۰۹۴	۴/۹۰۵
مدیریت پایدار	CMS	۴/۵۶۵	۳/۸۸۵	۲/۱۰۱	۱/۸۰۵	۸/۸۲۱

۰/۲۶۷	-۰/۱۹۰	۰/۱۱۲	-۰/۰۰۷	-۰/۰۰۰۲	EQ	کیفیت سود
۱۸/۵۶۴	۱۲/۸۰۱	۱/۵۴۶	۱۴/۸۵۸	۱۵/۱۵۱	SIZE	اندازه شرکت
۰/۸۶۹	۰/۱۴۵	۰/۲۰۶	۰/۵۲۰	۰/۵۱۵	LEV	اهرم مالی
۰/۴۵۳	-۰/۰۴۸	۰/۱۴۲	۰/۱۱۸	۰/۱۴۸	ROA	بازده دارایی-ها
۱/۳۱۷	-۰/۲۶۸	۰/۴۳۲	۰/۲۹۰	۰/۳۶۶	GRW	رشد فروش
۰/۹۳۵	۰/۲۹۲	۰/۱۷۲	۰/۷۲۹	۰/۷۰۵	OWN	مالکیت نهادی
درصد صفر	درصد یک	صفر	یک	نماد		متغیر
۶۹٪	۳۱٪	۵۶۷	۲۶۵	Au.Size		اندازه حسابرس
۹۱٪	،۹	۷۵۵	۷۷	LOSS		زیان شرکت

تأخیر در گزارش حسابرس بطور میانگین ۴/۶۱۰ روز و کمترین تأخیر ۴/۰۹۴ و بیشترین تأخیر ۴/۹۰۵ است. مدیریت پایدار شرکت‌های مورد بررسی بطور میانگین ۴/۵۶۵ است. دامنه توزیع امتیارات این متغیر بین ۱/۸۰۵ و ۸/۸۲۱ است. بیشترین انحراف معیار نیز در این متغیر مشاهده شده است. اندازه حسابرس نیز در ۲۶۵ سال- شرکت (۳۱ درصد) از شرکت‌ها کد یک را گرفته که بیانگر استفاده از حسابرسان بزرگ توسط شرکت‌ها می‌باشد. کیفیت سود میانگین (۰/۰۰۰۲-)، کمینه آن (۰/۱۹۰-) و بیشینه آن ۰/۲۶۷ است.

انتخاب الگوی مناسب برای آزمون فرضیه‌ها

برای انتخاب الگوی مناسب از آزمون چاو و هاسمن طبق جدول (۳) استفاده شد. سطح معناداری آماره آزمون چاو و هاسمن بیانگر این است که الگوی اثرات ثابت بهترین الگو است.

جدول ۳. نتایج آزمون چاو و هاسمن

الگوی انتخابی	آزمون				مدل
	هاسمن		چاو		
	معناداری	آماره	معناداری	آماره	
الگوی اثرات ثابت	۰/۰۰۴۳	۲۰/۶۸	۰/۰۰۰۰	۱۱/۳۷	فرضیه اول
الگوی اثرات ثابت	۰/۰۰۷۶	۲۰/۸۳	۰/۰۰۰۰	۱۱/۳۱	فرضیه دوم
الگوی اثرات ثابت	۰/۰۱۰۵	۱۹/۹۵	۰/۰۰۰۰	۱۱/۳۶	فرضیه سوم

آزمون تشخیص همخطی

برای بررسی همخطی بین متغیرهای توضیحی مدل‌ها از آزمون عامل تورم واریانس در محیط استتای طبق جدول (۴) استفاده شد.

جدول ۴. نتایج حاصل از آزمون تشخیص همخطی

نتیجه	مدل سوم	مدل دوم	مدل اول	متغیرهای توضیحی
	VIF	VIF	VIF	
همخطی شدید نیست	۱/۰۲	۱/۰۴	۱/۰۱	مدیریت پایدار
همخطی شدید نیست	--	۱/۲۳	--	اندازه حسابداری
همخطی شدید نیست	--	۱/۴۵	--	مدیریت پایدار* اندازه حسابداری
همخطی شدید نیست	۱/۰۴	--	--	کیفیت سود
همخطی شدید نیست	۱/۳۴	--	--	مدیریت پایدار* کیفیت سود
همخطی شدید نیست	۱/۱۱	۱/۱۷	۱/۱۰	اندازه شرکت
همخطی شدید نیست	۱/۷۵	۱/۹۰	۱/۷۵	اهرم مالی
همخطی شدید نیست	۲/۰۴	۲/۱۰	۲/۰۲	بازده دارایی‌ها
همخطی شدید نیست	۱/۲۳	۱/۲۲	۱/۲۱	رشد فروش
همخطی شدید نیست	۱/۱۲	۱/۱۲	۱/۱۱	مالکیت نهادی
همخطی شدید نیست	۱/۲۳	۱/۲۴	۱/۲۳	زیان شرکت

آزمون ناهمسانی واریانس‌ها و خود همبستگی سریالی

بررسی ناهمسانی واریانس‌ها از طریق آزمون والد تعدیل شده و خود همبستگی سریالی از طریق آزمون والد ریچ مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج این دو آزمون در جدول (۵) گزارش شده است. با توجه به اینکه سطح معناداری هر دو آزمون برای تمام مدل‌های پژوهش کمتر از ۰/۰۵ است.

جدول ۵. نتایج بررسی همسانی واریانس و خود همبستگی سریالی

بررسی همسانی واریانس با استفاده از آزمون والد تعدیل شده			
نتیجه	سطح معناداری	آماره	مدل
ناهمسانی واریانس	۰/۰۰۰۰	۳۹۵۹۴/۹۰	اول
ناهمسانی واریانس	۰/۰۰۰۰	۴۰۵۳۲/۲۰	دوم
ناهمسانی واریانس	۰/۰۰۰۰	۳۹۰۴۲/۹۰	سوم
بررسی خود همبستگی سریالی با استفاده از آزمون والد ریچ			
نتیجه	سطح معناداری	آماره	مدل
وجود خود همبستگی سریالی	۰/۰۰۶۰	۷/۸۶۹	اول

دوم	۷/۶۹۶	۰/۰۰۶۶	وجود خودهمبستگی سریالی
سوم	۸/۱۷۳	۰/۰۰۵۱	وجود خودهمبستگی سریالی

نتایج حاصل از آزمون مدل اول پژوهش

فرضیه اول بیان می کند که مدیریت پایدار شرکت تأثیر منفی و معناداری بر تاخیر گزارش حسابرس دارد.

جدول ۶. نتایج آزمون مدل اول پژوهش

متغیر	نماد	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	احتمال آماره t
مقدار ثابت	Cons	۴/۵۸۴	۰/۱۱۲	۴۰/۶۰	۰/۰۰۰
مدیریت پایدار	CSM	-۰/۰۱۸	۰/۰۰۶	-۲/۶۷	۰/۰۰۸
اندازه شرکت	Size	۰/۰۱۸	۰/۰۰۶	۲/۶۷	۰/۰۰۸
اهرم مالی	Lev	-۰/۰۳۷	۰/۰۵۱	-۰/۷۱	۰/۴۷۶
بازده دارایی ها	ROA	-۰/۱۴۷	۰/۰۷۰	-۲/۰۹	۰/۰۳۷
رشد فروش	GRW	-۰/۰۰۷	۰/۰۱۳	-۰/۵۸	۰/۵۶۵
زیان شرکت	Loss	۰/۰۰۶	۰/۰۲۲	۰/۳۱	۰/۷۵۸
مالکیت نهادی	Own	-۰/۲۴۷	۰/۰۵۳	-۴/۶۵	۰/۰۰۰
ضریب تعیین تعدیل شده		ضریب تعیین	آماره فیشر	احتمال آماره فیشر	
۰/۵۶۲۴		۰/۵۶۵۷	۴۰/۵۰	۰/۰۰۰	

نتایج بررسی تأثیر مدیریت پایدار بر تاخیر گزارش حسابرس با تخمین مدل (۱) در جدول (۶) نمایش داده شده است. یافته ها بیانگر این است که سطح معناداری آماره فیشر کمتر از ۰/۰۵ بوده و بنابراین معناداری کل مدل مورد تایید است. ضریب تعیین تعدیل شده حاکی از آن است که ۵۶/۲۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای توضیحی در مدل تشریح و پیش بینی می شود. ضریب متغیر مستقل ۰/۰۱۸- و سطح معناداری این متغیر ۰/۰۰۸ است. بنابراین نتایج نشان می دهد مدیریت پایدار بر تاخیر گزارش حسابرس تأثیر منفی و معناداری دارد.

نتایج حاصل از آزمون مدل دوم پژوهش

فرضیه دوم پژوهش بیان می کند که اندازه حسابرس تأثیر منفی مدیریت پایدار شرکت بر تاخیر گزارش حسابرس را تشدید می نماید.

جدول ۷. نتایج آزمون مدل دوم پژوهش

متغیر	نماد	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	احتمال آماره t
مقدار ثابت	Cons	۴/۶۱۸	۰/۱۱۵	۴۰/۰۲	۰/۰۰۰

۰/۱۵۴	-۱/۴۳	۰/۰۰۴	-۰/۰۰۶	CSM	مدیریت پایدار
۰/۱۶۵	۱/۳۹	۰/۰۲۳	۰/۰۳۲	Au.Size	اندازه حسابرسی
۰/۸۰۹	۰/۲۴	۰/۰۱۲	۰/۰۰۳	CSM*Au.Size	مدیریت پایدار* اندازه حسابرسی
۰/۰۲۳	۲/۲۷	۰/۰۰۶	۰/۰۱۵	Size	اندازه شرکت
۰/۳۱۲	-۱/۰۱	۰/۰۵۳	-۰/۰۵۳	Lev	اهرم مالی
۰/۰۲۶	-۲/۲۳	۰/۰۷۰	-۰/۱۵۷	ROA	بازده دارایی ها
۰/۵۸۴	-۰/۵۵	۰/۰۱۳	-۰/۰۰۷	GRW	رشد فروش
۰/۷۹۴	۰/۲۶	۰/۰۲۲	۰/۰۰۵	Loss	زیان شرکت
۰/۰۰۰	-۴/۷۵	۰/۰۵۳	-۰/۲۵۲	Own	مالکیت نهادی
احتمال آماره فیش		آماره فیش		ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده
۰/۰۰۰		۴۲/۷۴		۰/۵۶۴۰	۰/۵۶۰۷

نتایج آزمون فرضیه دوم با تخمین مدل (۲) در جدول (۷) نمایش داده شده است. یافته ها بیانگر این است که سطح معناداری آماره فیش کمتر از ۰/۰۵ بوده و بنابراین معناداری کل مدل مورد تایید است. ضریب تعیین تعدیل شده حاکی از آن است که حدود ۴۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای توضیحی در مدل تشریح و پیش بینی می شود. ضریب متغیر تعاملی ۰/۰۰۳ و سطح معناداری این متغیر ۰/۸۰۹ است. این نتایج نشان می دهد که اندازه موسسه حسابرسی بر رابطه مدیریت پایدار و تاخیر گزارش حسابرسی تاثیر معناداری ندارد. بنابراین این یافته ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد از فرضیه دوم پژوهش پشتیبانی نمی نمایند.

نتایج حاصل از آزمون مدل سوم پژوهش

فرضیه سوم اظهار می دارد که کیفیت سود تاثیر منفی مدیریت پایدار شرکت بر تاخیر گزارش حسابرسی را تشدید می نماید.

جدول ۸. نتایج آزمون مدل سوم پژوهش

متغیر	نماد	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	احتمال آماره t
مدیریت پایدار	CSM	-۰/۰۰۷	۰/۰۰۴	-۱/۸۱	۰/۰۷۰
کیفیت سود	EQ	-۰/۰۹۵	۰/۰۵۲	-۱/۸۴	۰/۰۶۵
مدیریت پایدار* کیفیت سود	CSM*EQ	-۰/۱۴۵	۰/۰۷۰	-۲/۰۷	۰/۰۳۹
اندازه شرکت	Size	-۰/۰۱۶	۰/۰۰۶	۲/۴۰	۰/۰۱۶
اهرم مالی	Lev	-۰/۰۲۶	۰/۰۵۲	-۰/۵۱	۰/۶۱۰

۰/۰۶۷	-۱/۸۳	۰/۰۷۰	-۰/۱۳۰	ROA	بازده دارایی ها
۰/۶۱۱	-۰/۵۱	۰/۰۱۳	-۰/۰۰۶	GRW	رشد فروش
۰/۸۰۴	۰/۲۵	۰/۰۲۲	۰/۰۰۵	Loss	زیان شرکت
۰/۰۰۰	-۴/۶۶	۰/۰۵۳	-۰/۲۴۷	Own	مالکیت نهادهی
۰/۰۰۰	۴۰/۷۲	۰/۱۱۳	۴/۶۰۲	Cons	مقدار ثابت
احتمال آماره فیش		آماره فیش	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	
۰/۰۰۰۰		۴۴/۲۸	۰/۵۶۵۳	۰/۵۶۲۹	

نتایج از مودل فرضیه سوم با تخمین مدل (۳) در جدول (۸) نمایش داده شده است. یافته ها بیانگر این است که سطح معناداری آماره فیش کمتر از ۰/۰۵ بوده و بنابراین معناداری کل مدل مورد تایید است. ضریب تعیین تعدیل شده حاکی از آن است که ۴۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای توضیحی در مدل تشریح و پیش بینی می شود. با توجه به علامت ضریب متغیر تعاملی (۰/۱۴۵-) و معنادار بودن آن در سطح اطمینان ۹۵ درصد، می توان ادعا کرد که کیفیت سود تاثیر مدیریت پایدار را بر تاخیر گزارش حسابرس را تعدیل می کند. بنابراین این یافته ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد از فرضیه سوم پژوهش پشتیبانی می نمایند.

نتیجه گیری و پیشنهادهای پژوهش

هدف اولیه این پژوهش بررسی تاثیر مدیریت پایدار شرکت بر تاخیر گزارش حسابرسی و سپس تاکید بر نقش تعدیلگر اندازه حسابرس و کیفیت سود است. این پژوهش مدیریت پایدار شرکتی را از سه بُعد زیست محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی را در نظر گرفته است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول نشان داد که مدیریت پایدار شرکتی با تاخیر در گزارش حسابرس ارتباط منفی و معناداری دارد و لذا باعث کاهش معنادار تاخیر در گزارش حسابرس می گردد. با توجه به نتایج به دست آمده می توان استدلال نمود که هر چه شرکت ها از نظر مدیریت پایدار شرکتی فعال تر و آن را در اولویت خود قرار دهند، شفافیت بیشتری را در گزارشگری مالی خود لحاظ نموده و بنابراین حسابرسان به اطلاعات تهیه شده از سیستم های حسابداری و گزارش های مالی این شرکت ها اعتماد بیشتری داشته که این امر سبب می گردد حسابرسان با اطلاعات دقیق تر، شفاف تر و با کیفیت بالا مواجه گردند. به عبارت دیگر، در این حالت مدیریت پایدار شرکتی به عنوان عاملی تلقی می شود که ریسک حسابرسی را از دیدگاه حسابرس خارجی کاهش داده و این امر تاخیر گزارش حسابرسی کاهش می دهد، زیرا زمان حسابرسی کمتری برای حسابرسی اختصاص می یابد. یافته های حاصل از آزمون فرضیه اول پژوهش با نتایج پژوهش های اولوگان و دادنداگو (۲۰۲۳) و اوه و جئون (۲۰۲۳) همراستا و با یافته های حکمت و همکاران (۱۴۰۱) لامپرتی و همکاران (۲۰۲۳) متضاد است.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم پژوهش بر خلاف انتظارات و مبانی نظری پژوهش است. انتظار بر این بود در شرکت هایی که به مدیریت پایدار فعال می پردازند، با انتخاب موسسات حسابرسی بزرگ عدم تقارن

اطلاعاتی را کاهش و ارتباط بهتری با ذینفعان برقرار نموده تا تأخیر در گزارش حسابرسی را بیشتر کاهش دهند؛ اما با توجه به تأثیرات مدیریت پایدار شرکتی بر تأخیر در گزارش حسابرسی بر اساس اندازه موسسه حسابرسی، این روند منفی معنادار پیش بینی شده مشاهده نگردید. نتایج نشان داد که اندازه موسسه حسابرسی نتوانسته است تأثیر منفی مدیریت پایدار بر تأخیر گزارش حسابرسی را به صورت معناداری تشدید نماید. به عبارت دیگر اندازه موسسه حسابرسی نقش تعدیلی را در ارتباط با مدیریت پایدار شرکتی و تأخیر گزارش حسابرسی ایفا نمی نماید. از جمله دلایل این عدم همراستایی با انتظارات می تواند نگرانی از شهرت، مشغله کاری، کاهش نیروی انسانی به دلیل قراردادهای بیشتری بابت حسابرسی، توسط حسابرسان بزرگ باشد. در این حالت حسابرسان بزرگ به دلیل اینکه فرآیند حسابرسی را با دقت بیشتری انجام می دهند، زمان بیشتر برای بررسی و تایید اطلاعات کمی و کیفی شرکت ها در نظر گرفته و لذا زمان حسابرسی ممکن است به طول انجامد. یافته ها در فرضیه دوم پژوهش با یافته های امینی و مشهورالحسینی (۱۴۰۱) و اوه و جئون (۲۰۲۳) در تضاد و با نتایج دهبان و آراد (۱۳۹۶) و مولایی و کردستانی (۱۴۰۰) همراستا است.

نتایج آزمون فرضیه سوم پژوهش بیانگر این است که کیفیت سود باعث تشدید اثر منفی مدیریت پایدار بر تأخیر گزارش حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می گردد. نتایج نشان داد که هرچه کیفیت سود بالاتر باشد رابطه بین مدیریت پایدار شرکتی و تأخیر در گزارش حسابرسی روند منفی معناداری نشان می دهد. وقتی کیفیت سود بالا است، شفافیت گزارشگری مالی افزایش و ریسک حسابرسی کاهش می یابد؛ به عبارت دیگر، به دلیل کاهش ریسک حسابرسی، زمان حسابرسی می تواند کوتاه تر شده و تأخیر در گزارش حسابرسی کاهش یابد. بنابراین استدلال می شود که افشا فعالیت های پایدار شرکتی بیشتر از سوی شرکتها می تواند منجر به کیفیت سود حسابداری بهتر شده و لذا به عنوان عاملی برای ارائه اطلاعات مالی شفاف و قابل اعتماد به بازار، می تواند تأخیر در گزارش حسابرسی را کاهش دهد. در این مورد، حسابرسی می تواند با ارزیابی شفافیت اطلاعات حسابداری شرکت - هایی که در مدیریت پایدار شرکت فعال هستند در فرآیند اجرای روش راستی آزمایی، ریسک حسابرسی را کم تعیین کند. یافته های حاصل از آزمون فرضیه سوم پژوهش با نتایج پژوهش های ابوالوفایی و خیراللهی (۱۳۹۴) و اوه و جئون (۲۰۲۳) همراستا بوده است.

با توجه به یافته های پژوهش و تایید اثر منفی مدیریت پایدار بر تأخیر گزارش حسابرسی، به شرکتها توصیه می شود مدیریت اخلاقی را در شرکتها جدی گرفته و در کنار تلاش برای تامین سود بالاتر و کسب رضایت سهامداران، بخشی از تلاش های خود را به تامین منافع جامعه و محیط پیرامونی از طریق مدیریت پایدار تخصیص دهند. استقرار کمیته هایی برای تدوین و اجرای برنامه های مسئولیت اجتماعی، برگزاری دوره های آموزشی برای مدیران جهت آشنایی با مدیریت پایدار، الزام شرکتها به هزینه کرد بخشی از منابع در فعالیتهای پایداری، ایجاد مزیت های مالیاتی برای هزینه های پایداری و تحلیل صحیح از مزایای آتی مدیریت پایدار در ایجاد انگیزه بین شرکتها برای مدیریت پایدار و در نتیجه کاهش تأخیر در گزارش حسابرسی مفید خواهد بود.

فهرست منابع

۱. ابوالوفایی، سجاد، خیراللهی، فرشید. (۱۳۹۴). **بررسی رابطه بین کیفیت سود و تأخیر در گزارش حسابرسی**، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه رازی، دانشکده علوم اجتماعی.
۲. آراد، حامد، راسخی، محمد. (۱۳۹۵). "بررسی رابطه میان حق الزحمه حسابرس با تأخیر ارائه گزارش حسابرسی". **دومین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت در هزاره سوم**، رشت، شهرداری رشت، دانشگاه فنی و حرفه‌ای میرزا کوچک صومعه سرا.
۳. امینی، فاطمه، مشهورالحسینی، سیدمحمدرضا. (۱۴۰۱). "مروری جامع بر ادبیات و عوامل مؤثر بر تأخیر در گزارش حسابرسی و ارتباط آن با برخی مفاهیم مالی". **دانش کارآفرینی**، ۲(۲)، ۴۲-۵۸.
۴. برزیده، فرخ، معدنچی‌ها، مجتبی. (۱۳۹۳). "تأثیر تخصص مؤسسه‌ی حسابرسی در صنعت بر تأخیر گزارش حسابرسی". **فصلنامه حسابرسی، نظریه و عمل**، ۱(۱)، ۱-۱۹.
۵. بزرگ اصل، موسی، رجب دری، حسین، خرمین، منوچهر. (۱۳۹۷). "بررسی عوامل مؤثر بر انتشار به هنگام گزارش حسابرسی". **دانش حسابداری**، ۱(۱)، ۱۱۵-۱۴۶.
۶. پاک‌مرام، عسگر، فرشاد، شادباد، فتحی، ابوالفضل، عبداللهی، احمد. (۱۳۹۴). "عوامل مؤثر بر تأخیر گزارش حسابرسی". **کنفرانس بین‌المللی دستاوردهای نوین پژوهشی مدیریت حسابداری اقتصاد**، تهران، مؤسسه‌ی آموزش عالی نیکان.
۷. تنانی، محسن، نصرتی، سعید. (۱۴۰۲). "نوسانات سود و تأخیر در گزارش حسابرسی". **مطالعات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، ۴۵(۴)، ۱۰۵-۱۲۴.
۸. حاجیها، زهره، اورادی، جواد، صالح‌آبادی، مهری. (۱۳۹۶). "ضعف در کنترل‌های داخلی و تأخیر گزارش حسابرسی". **فصلنامه‌ی حسابداری مالی**، ۹(۳۳)، ۷۸-۹۶.
۹. حکمت، هانیه، علیزاده، شکوفه، حیدرزاده خلیفه‌کندی، وحید. (۱۴۰۱). "رابطه افشای مسئولیت اجتماعی بر عملیات حسابرسی شرکت". **حسابداری و منافع اجتماعی**، ۱۳(۳)، ۹۳-۱۱۴.
۱۰. دهبان، ستاره، آراد، حامد. (۱۳۹۶). "بررسی رابطه اندازه مؤسسه حسابرسی با تأخیر زمانی انتشار گزارش حسابرسی". **پژوهش‌های جدید در مدیریت و حسابداری**، ۲۰، ۱۴۹-۱۶۸.
۱۱. سام دلیری، بهنام، آذین‌فر، کاوه، نبوی‌چاشمی، سید علی، پورعلی، محمدرضا. (۱۴۰۲). "تبیین مؤلفه‌های پیش‌برنده و بازدارنده اجتماعی شرکت‌ها جهت ارتقاء کیفیت صورت‌های مالی". **پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی**، ۱۵(۵۷)، ۲۱۱-۲۳۸.
۱۲. سجادی، سیدحسین، حاجی‌زاده، سعید، قربانی، رامین. (۱۳۹۱). "تأثیر سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر تأخیر در زمان ارائه گزارش حسابرس". **نظریه‌های نوین حسابداری**، ۴(۴)، ۲۸-۵.

۱۳. عبرتی، محمدرضا، بحری ثالث، جمال، جبارزاده کنگرلویی، سعید، آشتاب، علی. (۱۴۰۲). "ارائه الگویی از اثر معیارهای گزارش حسابرسی و ویژگی‌های شرکتی بر تاخیر در گزارش حسابرسی با توجه به معادلات ساختاری". **دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت**، ۱۲(۴۶)، ۱۵۵-۱۸۰.
۱۴. فرجی، امید، جنتی دریاکناری، فاطمه، منصوری، کفسان، یونسی مطیع، فاطمه. (۱۳۹۹). "مسئولیت‌پذیری اجتماعی و ارزش شرکت: نقش تعدیلگر مدیریت سود". **مدیریت سرمایه اجتماعی**، ۱۷(۱)، ۲۵-۵۸.
۱۵. فخاری، حسین، ملکیان، اسفندیار، جفایی رهنی، منیر. (۱۳۹۶). "تبیین و رتبه‌بندی مولفه‌ها و شاخص‌های گزارشگری زیست محیطی، اجتماعی و راهبری شرکتی به روش تحلیل سلسله مراتبی". **حسابداری ارزشی و رفتاری**، ۲(۴)، ۱۵۳-۱۸۷.
۱۶. لاری دشت بیاض، محمود، قناد، مصطفی، فکور، حسین. (۱۳۹۷). "ویژگی‌های کمیته حسابرسی و تأخیر در گزارش حسابرسی". **پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی**، ۱۰(۳۷)، ۱۱۵-۱۴۱.
۱۷. مشایخ، شهناز، پارسایی، منا، کرانی، اکرم. (۱۴۰۰). "رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با کیفیت اطلاعات حسابداری و گزارش حسابرسی". **پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی**، ۱۳(۵۱)، ۴۱-۶۴.
۱۸. مولائی، پژمان، کردستانی، غلامرضا. (۱۴۰۰). "عوامل موثر بر تاخیر در ارائه گزارش حسابرسی از سه بعد حسابرسی، حاکمیت شرکتی و عوامل خاص شرکت". **پژوهش‌های حسابرسی حرفه‌ای**، ۲(۵)، ۱۰۰-۱۲۶.
19. Asante-Appiah, B., (2020). "Does the severity of a client's negative environmental, social and governance reputation affect audit effort and audit quality" **Journal of Accounting and Public Policy**. 39(3). 106713.
20. Ashton, R.H., Willingham, J.J., & Elliott, R.K. (1987). "An empirical analysis of audit delay". **Journal of Accounting Research**., 25(2), 275-292.
21. Asthana, S. (2014). "Abnormal audit delays, earnings quality and firm value in the USA". **Journal of Financial Reporting and Accounting**, 12(1), 21-44.
22. Barnea, A., & Rubin, A. (2010). "Corporate social responsibility as a conflict between shareholders". **Journal of Business Ethics**, 97(1), 71-86.
23. Blankley, A.I., Hurtt, D.N., & MacGregor, J.E. (2014). "The relationship between audit report lags and future restatements". **AUDITING: A Journal of Practice & Theory**, 33(2), 27-57.
24. Bryan, D., & Mason, T. (2020). "Earnings Volatility and Audit Report Lag". **Advances in Accounting**. 51, 100496.

25. Chih, H.L., Shen, C.H., & Kang, F.C.(2008). "Corporate social responsibility, investor protection, and earnings management: Some international evidence". **Journal of Business Ethics**, 79(1-2), 179–198.
26. Cho, S., Lee, C., & Pfeiffer, R. (2012). "Corporate social responsibility performance and information asymmetry". **Journal of Accounting and Public Policy**, 32(1), 71–83.
27. Choi, H.J., & Moon, D.C. (2013). "The Relationship between Corporate Social Responsibilities and Accounting Transparency". **Korean Accounting Review**, 38(1), 135–171.
28. De Angelo, L. (1981)."Auditor size and auditor quality". **journal of accounting and economics**, 3(3), 183–199.
29. Dhaliwal, D.S., Li, O.Z., Tsang, A., & Yang, Y.G. (2011). "Voluntary non-financial disclosure and the cost of equity capital: The initiation of corporate social responsibility reporting". *The Accounting Review*, 86(1), 59–100.
30. Dimitropoulos, P., & Koronios, K. (2021). "Corporate Environmental Responsibility, Accounting and Corporate Finance in the EU: A Quantitative Analysis Approach". **Springer International Publishing: Berlin/Heidelberg, Germany**.
31. Dopuch, N., & Simunic, D. (1982). "The competition in auditing: An assessment. In Fourth Symposium on Auditing Research"; **University of Illinois: Urbana-Champaign, IL, USA**.
32. Ettredge, M.L., Kwon, S.Y., Smith, D.B., & Zarowin, P.A. (2005). "The impact of SFAS No. 131 business segment data on the market's ability to anticipate future earnings". *The Accounting Review*, 80(3), 773–804.
33. Harjoto, M.A., & Jo, H. (2011). "Corporate governance and firm Value: The impact of corporate social responsibility". **Journal of Business Ethics**, 103(3), 351–383.
34. Henderson, B.C., & Kaplan, S.E. (2000). "An examination of audit report lag for banks: A panel data approach. *Audit AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 19(2), 159–174.
35. Jaggi, B., & Tsui, J. (1999). "Determinants of audit report lag: Further evidence from Hong Kong". **Accounting and Business Research**, 30(1), 17–28.
36. Jeon, H.J., & Chang, S.J.(2017). "Earnings Transparency and Audit Report Lag". **Global Business Administration Reviews**. 14(2), 335-354.
37. Ji, S.H. (2019). "The Quality of Accounting Income of Sustainability Management Corporate". **Korean International Accounting Review**, 86, 235–258.

38. Jung, Y.K. (2012). "The Performance Factors of CSR (Corporate Social Responsibility) and the Sustainable Growth Forecast". **Korean Journal of Business Administration**, 25, 2065–2089.
39. Kim, C.S. (2009). "Corporate Social Responsibility and Firm Value". **Korean Journal of Financial Studies**, 38(4), 507–545.
40. Kim, S.H., & Kim, T.D. (2013). "The Effect of Auditor Size on Earnings Management: Focusing on the Previous Periods of Corporate Financial Distress". **Review Accounting and Policy Studies**, 18(2), 95–116.
41. Kim, Y., Park, M.S., & Wier, B.(2012). "Is Earnings Quality Associated with Corporate Social Responsibility"? **The Accounting Review**, 87 (3), 761–796.
42. Kinney, W.R., & McDaniel, L.S. (1993). "Audit Delay for Firms Correcting Quarterly Earnings". **AUDITING: A Journal of Practice & Theory**, 12(2), 135–142.
43. Knechel,W.R., & Sharma, D. (2012). "Auditor-provided non-audit services and audit effectiveness and efficiency: Evidence from pre-and post-SOX audit report lags". **AUDITING: A Journal of Practice & Theory**, 31(4), 85–114.
44. Kook, C.P. & Kang, Y.S. (2011). "Corporate Social Responsibility, Corporate Governance and Firm Vale". **Korean Journal of Financial Studies**, 40(5), 713–748.
45. Lamptey, E.K., Park, J.D., & Bonaparte, I.(2023). "Does Corporate Social Responsibility Affect the Timeliness of Audited Financial Information? Evidence from “100 Best Corporate Citizens”". **Journal of Risk Financial Management**, 16(2), 60.
46. Lee, D.H., & Byun, S.H. (2020). "The Effect of Managerial Overconfidence on Audit Delay". **Review of Accounting and Policy Studies**, 25(2), 27–55.
47. Lee, H.S., & Kim, K.S. (2015). "The Study on the Impact of the Corporate Sustainability Management on the Earnings Quality, Tax Avoidance and the Firm Value". **journal of taxation and accounting**, 16(5), 209–242.
48. Lee, H.Y., Mande, V., & Son, M. (2009). "Do lengthy auditor tenure and the provision of non-audit services by the external auditor reduce audit report lags"? **international journal of auditing**, 13(2), 87–104.
49. Lee, Y.K., & Ko, J.K. (2013). "The effect of corporate social responsibility on the cost of equity capital and information asymmetry". **Korean Accounting journal**, 22, 159–193.
50. Min, J.H., Kim, B.S., & Ha, S.I.(2015). "The Impact of Firms' Sustainability Management Activities on Their Short term and Long-term Values". **Korean Management Science Review**, 32(1), 113–131.

51. Moon, H.J. (2007). "The Relationship between Ethical Management and Discretionary accruals". **Korean Accounting journal**, 16(1), 81–105.
52. Munsif, V., Raghunandan, K., & Rama, D.V. (2012). "Internal control reporting and audit report lags: Further evidence. **AUDITING: A Journal of Practice & Theory** , 31(3), 203–218.
53. Oh, H., & Jeon, H.(2023). "Does Corporate Sustainable Management Reduce Audit Report Lag"? **Sustainability** ,14(13), 7684.
54. Ologun, O, V., Dandago, K, I., (2023). "Sustainability Policy Disclosure, International Financial Reporting Standards Adoption, and Audit Report Lag among Listed Nigerian Firms". **African Journal of Business and Economic Research**. 18(1), 73-94.
55. Palmrose, Z.(1988). "An Analysis of Auditor Litigation and Audit Service Quality". **Accounting Review**, 63(1), 55–73.
56. Robinson, M., Kleffner, A., & Bertels, S. (2008). "The Value of a Reputation for Corporate Social Responsibility: Empirical Evidence"; Working Paper; **University of Michigan**: Ann Arbor, MI, USA.
57. Roh, H.C., Lim, G.H., & Jeon, Y.J. (2012). "The Relationship between Audit Report Filing Lag and Accounting Information Quality". **journal of taxation and accounting**, 13(3), 249–279.
58. Shin, M.S., Kim, S.E., & Kim, B.S. (2011). "The Effects of Corporate Social Responsibility Expenditure on Firm Value". **Korean Journal of Financial Engineering**, Eng, 10(1), 99–125.
59. Shofiyah , L., & Wilujeng Suryani, A. (2020). "Audit Report Lag and Its Determinants". **KnE Social Sciences**, 4(7), 202–221.
60. Starks, L.T. (2009). "Corporate Governance and Corporate Social Responsibility: What Do Investors Care about? What Should Investors Care about?" **Financial Review**, 44(4), 461–468.
61. Tanyi, P., Raghunandan, K., & Barua, A. (2010). "Audit report lags after voluntary and involuntary auditor changes". **Accounting Horizons**. 24(4), 671–688.

The Effect of Corporate Sustainable Management on Audit Report Delay: The Moderating Role of Earnings Quality and Audit Firm Size

Kaveh Parandin¹©

Department of Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran

Yaser Shirzadi

Department of Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran

Parvaneh Motie

Department of Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran

Marzieh Cheraghi

Department of Accounting, Islamic Azad University, Borujen, Iran

(Received: May 23, 2024; Accepted: December 23, 2024)

In the field of accounting, efforts should be made to reduce the delay in the auditor's report as much as possible. Therefore, the purpose of this study is to investigate the effect of sustainable management on the delay in the auditor's report, emphasizing the moderating role of the auditor's size and the quality of earnings. In this regard, 104 companies listed on the Tehran Stock Exchange were selected during the period 2015 to 2022. The research hypotheses were examined using mixed data and the statistical method of multiple regression and generalized least squares. Stata software was used to analyze the data. The findings of the study indicate a negative and significant effect of sustainable management on auditor report delay. The results also showed that auditor size has no effect on the relationship between sustainable management and auditor report delay, while earnings quality has a negative and significant effect on the relationship between sustainable management and auditor report delay. Therefore, corporate sustainable management can, as a factor that reduces audit risk from the external auditor's perspective, reduce the perception and delay in the audit report due to less time spent on the audit. Also, considering the moderating role of earnings quality, this variable can be considered an important variable in the relationship between corporate sustainable management and auditor report delay.

Keywords: Auditor Report Lag, Sustainable Firm Management, Auditor Size, Earning Quality.

---

¹ kparandin@pnu.ac.ir © (Corresponding Author)